

ת"פ 26461/06/13 - מדינת ישראל נגד אבי חזיז

בית משפט השלום בירושלים

09 מרץ 2015

ת"פ 26461-06-13 מדינת ישראל נ' חזיז

בפני
בעניין: כב' השופטת דנה כהן-לקח
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
אבי חזיז

הנאשם

גזר-דין

רקע: השתלשלות העניינים בהליך, כתב-האישום המתוקן והסדר הטיעון בין הצדדים.

1. כתב-האישום המקורי בפרשה הוגש בשנת 2010 כנגד הנאשם וכנגד תשעה נאשמים נוספים שהועמדו לדין יחדיו. מלכתחילה, כלל כתב-האישום המקורי עשרה אישומים, כאשר לכל אחד מהנאשמים יוחסה במסגרת אישום נפרד, עבירה של מתן שוחד לעמרם קבילו (להלן: קבילו) בעת ששימש כראש ענף תעסוקה במינהל האזרחי באיו"ש (ת"פ 39606-06-10). אותה עת, המותב שדן בהליך היה כב' השופט לי-רון. ביום 12.12.2011, נתן כב' השופט לי-רון החלטה בדבר הפרדת המשפט, והורה למאשימה להגיש כתבי-אישום נפרדים בנוגע לכל אחד מהנאשמים. המאשימה הגישה את כתבי-האישום הנפרדים בסוף אפריל 2013. ההליך שבכותרת הנוגע לנאשם שלפניי, נפתח במזכירות בית-משפט זה באמצע יוני 2013 ואז הועבר לטיפול.

2. ביום 30.6.2014 הרשעתי את הנאשם, על-פי הודאתו שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בשלוש עבירות של מתן שוחד לפי סעיף 291 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), אשר יוחסו לו בכתב-אישום מתוקן.

בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה הנאשם, מאז שנת 1995 שימש קבילו כראש ענף תעסוקה במינהל האזרחי באיו"ש. במסגרת תפקידו, מסר קבילו לתושבים פלסטינים ו/או למעסיקיהם אישורי עבודה בתוך ישובים ישראלים. הנאשם שלפניי היה מנהל חברה המספקת פתרונות הצללה וקירוי (להלן: החברה). במסגרת זו, דאג הנאשם להעסקת פועלים באמצעות החברה, ונהג להגיע למשרדו של קבילו לצורך קבלת אישורים עבור הפועלים. במהלך השנים 2007-2009, בשלוש הזדמנויות שונות בהן הגיע הנאשם למשרדו של קבילו כאמור, מסר הנאשם לקבילו 200 ₪ במזומן בכל אחת מהפעמים, וזאת תוך שהנאשם אומר לקבילו כי הכסף מיועד ל"צרכי שבת" וכשהוא מתכוון שהכסף ישמש לגמילות חסדים לנזקקים. קבילו לקח את הכסף ושם בכיסו. כמו כן, קבילו מסר לנאשם את אישורי העבודה. הנאשם לא פנה בבקשות נוספות לקבילו, וקיבל ממנו אך את אישורי העבודה שלא הייתה מניעה חוקית שיקבלם.

בהתאם לכתב-האישום המתוקן, במעשיו המתוארים לעיל, בשלוש הזדמנויות שונות, נתן הנאשם שוחד לעובד ציבור בעד פעולה הקשורה בתפקידו.

3. כאמור, בכל אלה הודה הנאשם ובגין כך הורשע בשלוש עבירות של מתן שוחד. במסגרת הסדר הטיעון, הסכימו הצדדים כי המאשימה תגביל עצמה בטיעוניה לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריא ומאסר על-תנאי, ואילו בא-כוח הנאשם יהיה חופשי בטיעונו.

ראיות הצדדים לעונש

4. מטעם המאשימה הוגש לעיוני הרישום הפלילי בעניינו של הנאשם, וכן גזר-דין שניתן כנגד הנאשם ביום 20.9.2005 בפרשה אחרת, במסגרתה הורשע הנאשם בעבירות של איזמים וקשירת קשר לביצוע עוון (ת"פ (רמלה) 1544/04). בנוסף, הוגשו לעיוני גזר-דין שניתנו עד אותה עת בעניינם של מעורבים אחרים בפרשה בכללותה, לרבות בעניינו של קבילו. לכל אלה, וכן להסדרי-טיעון סגורים לעונש שנערכו בעניינם של נאשמים אחרים הקשורים לקבילו, אתייחס בהמשך הדיון.

5. מטעם ההגנה העידו לפניי שלושה עדי-אופי: ראשית, העידה הגב' מיכל רובין, ראש ענף תעסוקה במנהל האזרחי. הגב' רובין סיפרה בעדותה על היכרותה עם הנאשם ועל יחסי העבודה הטובים בין הנאשם לבין ענף התעסוקה במנהל האזרחי. שנית, העיד מר יעקב בן חמו, מנכ"ל ובעלים של עמותת "עידוד מעידו" למען ילדים חולי סרטן. העד סיפר על הנתינה הרבה של הנאשם במסגרת העמותה במישורים שונים. לבסוף, העיד בפניי מר יהושע גלברט, אשר משמש כרב במקום מגוריו של הנאשם. גם עד זה עמד על תרומתו הרבה של הנאשם לקהילה ולאוכלוסייה הנזקקת.

בנוסף, הגיש הסנגור לעיוני אסופת מסמכים ובהם מכתבי הוקרה ותודה על תרומות רבות שהנאשם תרם למוסדות ולאנשים שונים; חשבונות בגין קניית מצרכי מזון לנזקקים; כתבה שנכתבה על פועלו החברתי של הנאשם במקום מגוריו; וכן רשימה שמית של עשרות העובדים המתפרנסים מהחברה אותה הנאשם מנהל.

עוד הגיש הסנגור לעיוני מסמכים בנוגע למצבו הבריאותי של הנאשם. מהמסמכים עלה כי הנאשם אובחן בשנת 2012 כסובל מסרטן בקיבה, ובעקבות כך נותח ועבר טיפולים. יוער כי הנאשם נזקק גם היום לנטילת תרופות בשל מחלת הסרטן, הגורמות לו תופעות לוואי. בנוסף, מהמסמכים שהוגשו לעיוני עלה כי הנאשם הנו קטוע רגל ומוגבל באחת מידי כחוצאה מפציעה שארעה בשנת 1984, בעטיה מוכר הנאשם כבעל 90% אחוזי נכות צמיתה על-ידי המוסד לביטוח לאומי.

טיעוני הצדדים לעונש

6. באת-כוח המאשימה עמדה על חומרת העבירה של מתן שוחד ונסיבות ביצועה, ועל הפגיעה בערכים המוגנים במסגרתה. בהקשר זה, טענה באת-כוח המאשימה כי אמנם אין מחלוקת כי שיעור סכומי הכסף שנתן הנאשם לקבילו בכל פעם היה נמוך יחסית, וכי כוונת הנאשם היתה כי הכסף ישמש לצדקה. עם זאת, לשיטת המאשימה, גם סכומי כסף

קטנים הם בעלי כוח משחית. זאת ועוד; ייעוד הכסף לצדקה אינו משנה מהחומרה הטמונה במתן כסף במזומן לעובד ציבור בשלוש הזדמנויות שונות בעד פעולה הקשורה בתפקידו. בהמשך דבריה, התייחסה באת-כוח המאשימה לענישה הנוהגת והפנתה לפסיקה בעניין. בהתחשב בכל אלה, טענה המאשימה כי מתחם העונש ההולם נע ממאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות ועד 12 חודשי מאסר בפועל. אשר לגזירת העונש בגדרי המתחם הנטען - באת-כוח המאשימה התייחסה לנסיבות לקולא בעניינו של הנאשם (לרבות ההודאה וחלוף הזמן), אך גם להרשעותיו הקודמות של הנאשם. בשים לב לכל אלה, טענה המאשימה כי יש להעמיד את עונשו של הנאשם ברף הבינוני של המתחם הנטען. בהתחשב בכך, ונוכח העמדה העונשית לה התחייבה במסגרת הסדר-הטיעון, עתרה המאשימה להטיל על הנאשם ששה חודשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריה וכן מאסר מותנה.

7. בא-כוח הנאשם עמד על היבטים לקולא בנוגע לנסיבות ביצוע העבירות במקרה דנן, לרבות: כוונתו של הנאשם כי הכסף שנתן לקבילו בשלוש הזדמנויות שונות ישמש לצורך מטרה של גמילות חסדים לנזקקים; וכן העדר תמורה או סטייה מהשורה בעניינו של הנאשם. בשים לב לכל אלה, טען הסנגור כי הפסיקה אליה הפנתה המאשימה לא רלוונטית לנסיבות המקרה דנן, והפנה לאסמכתאות אחרות מהפסיקה בתמיכה לטענותיו. לשיטת הסנגור, הרף התחתון של מתחם העונש ההולם בנסיבותיו של תיק זה, מתחיל במאסר מותנה הצופה פני עתיד. אשר לגזירת העונש בתוך המתחם - הסנגור עמד על מכלול הנסיבות לקולא בעניינו של הנאשם (לרבות חלוף הזמן; ההודאה; מצבו הבריאותי של הנאשם; נדבנותו ומעשי הצדקה בהם הוא מעורב; וכן העובדה כי הרשעותיו הקודמות של הנאשם הן ישנות ואינן נסובות על עבירות שוחד או מרמה). בהתחשב בכל אלה, עתר הסנגור להסתפק בהטלת מאסר מותנה, ולכל היותר להשית על הנאשם צו של"צ.

8. הנאשם נשא את דבריו לפני בסערת רגשות ובכאב. הוא עמד על פועלו המתמשך בתחום הצדקה והחסד, וטען כי בשעת אמת התכוון שהכסף שנתן לקבילו ישמש למטרות חיוביות של צדקה. הנאשם הבהיר כי היום הוא מבין בדיעבד את הבעייתיות שבמעשיו אשר בוצעו מול עובד ציבור בתפקיד, והביע חרטה על כך.

9. למען שלמות התמונה, יוער כי ימים בודדים לאחר שמיעת טיעוני הצדדים לעונש בהליך שבכותרת, הוצג לפני במסגרת הליך פלילי אחר, הסדר-טיעון סגור לעונש של ששה חודשי עבודות שירות בעניינו של נאשם שהורשע בעבירה של מתן שוחד לקבילו (ת"פ (י-ם) 26520-06-13). על רקע זה, ראיתי לבקש משני הצדדים בהליך שבכותרת להשלים בכתב טיעוניהם לעונש, בהתייחס לשאלת השלכה של אותו הסדר-טיעון סגור לעונש על עניינו של הנאשם שלפני, אם וככל שקיימת השלכה כזו (ראו: החלטותי מיום 2.7.2014 ומיום 7.8.2014). הצדדים הגישו טיעונים משלימים בכתב, אליהם אתייחס בפסקה 22 להלן. במאמר מוסגר אעיר כי בטיעוני המשלימים, ציין הסנגור כי מרשו הודה בביצוע עבירות שוחד "בלב כבד מאד". בתגובתו בכתב מיום 17.8.2014, הבהיר הסנגור כי כוונתו לא הייתה לחזרה מהודאה בשום צורה, וכי מרשו עומד מאחורי הודאתו בעבירות בהן הורשע.

חוות-הדעת של הממונה על עבודות השירות

10. בתיק הוגשו שלוש חוות-דעת מטעם הממונה (3.11.2014, 6.1.2015, 2.2.2015). בתחילה, נמצא הנאשם לא מתאים לביצוע עבודות שירות בשל כך שהוא מוגבל מאד מבחינה רפואית. בסופה של דרך, בחוות-דעת עדכנית מיום 2.2.2015 נמצא לנאשם מקום השמה מתאים למצבו הבריאותי ולמקום מגוריו, ונקבע כי הוא כשיר לביצוע עבודות

שירות.

ריבוי עבירות

11. כאמור, הנאשם הורשע לפי הודאתו בשלוש עבירות של מתן שוחד. בהתחשב בכך שמדובר בשלוש עבירות מאותו סוג, אשר נסיבות ביצוען דומות והן בוצעו כלפי אותו עובד ציבור (קבילו), אני סבורה כי ניתן להתייחס אל כל שלוש העבירות בהן הורשע הנאשם כאירוע אחד, ולקבוע את מתחם העונש ההולם לאירוע בכללותו (ראו: סעיף 40ג(א)) לחוק העונשין). בגישה זו החזיקו גם באי-כוח הצדדים בטיעוניהם לפניי. אוסיף כי דרך הילוך זו מתבקשת הן לפי "המבחן הצורני-עובדתי" והן לפי "מבחן הקשר ההדוק" כפי שנקבעו לאחרונה בע"פ 4913/10 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014).

מתחם העונש ההולם וטווח הענישה המוסכם

12. בעפ"ג (י-ם) 30554-11-13 זקן נ' מדינת ישראל (5.2.2014), מותב תלתא של בית-המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים סגל, גרינברגר ודראל) הביע דעתו כי במצב בו נערך בין הצדדים הסדר טיעון המבוסס על טווח ענישה מוסכם, על בית-המשפט הגוזר את הדין לקבוע תחילה את מתחם העונש ההולם בהתאם לאמות-המידה שנקבעו בתיקון 113 לחוק העונשין. לאחר מכן, על בית-המשפט לוודא כי הסדר הטווח העונשי המוסכם אינו חורג באופן בלתי סביר ממתחם הענישה ההולמת, וזאת לפי אמות-המידה שנקבעו בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577 (2002). בשלב האחרון, על בית-המשפט לגזור את הדין בהתאם למכלול השיקולים הרלוונטיים לעניין (וזאת מבלי להגביל עצמו בהכרח לשיקולים המנויים בהוראות תיקון 113 לחוק העונשין). על-אף שניתן למצוא בפסיקתם של בתי-המשפט דעות אחרות בשאלת היחס בין תיקון 113 לחוק העונשין לבין הסדרי טיעון בהם נקבע טווח ענישה מוסכם, ראיתי לבחון את הסדר-הטווח שהוסכם בין הצדדים במקרה דנן, בהתאם למתווה האמור, אשר ניתן למצוא לו עיגון ותמיכה בפסיקתו של בית-המשפט העליון (ראו למשל: ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (4.12.2013)).

13. על-פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה.

14. בכל הנוגע לפגיעה בערכים החברתיים המוגנים - רבות נכתב בפסיקת בתי-המשפט על חומרתן היתרה של עבירות השוחד לסוגיהן, ובכלל זה העבירה של מתן שוחד. מדובר בעבירות החותרות תחת סדרי חברה ושלטון תקינים, ופוגעות בשלטון החוק, בטוהר המידות ובתקינות פעולתו של השירות הציבורי. עבירות אלה מובילות לפגיעה באמון הציבור בעובדי הציבור, ועלולות להוביל בכך לפגיעה בחוסנה של החברה בישראל. הנפגע העיקרי מעבירות השוחד הוא, אפוא, הציבור בכללותו. נוכח חומרתן של עבירות השוחד, ראה המחוקק בשנת 2010 להחמיר את העונש המרבי הקבוע בחוק בגין עבירות אלה במסגרת תיקון 103 לחוק העונשין (אף כי המחוקק הבחין בקביעת העונש המירבי בין מקבל השוחד לבין נותן השוחד). גם בתי-המשפט עמדו לא אחת על השחתת המידות הגלומה בעבירות השוחד, ועל הצורך בהשתת ענישה משמעותית ומרתיעה בגיןן.

15. בכל הנוגע לנסיבות ביצוע העבירות - על-אף שכל עבירת שוחד נושאת עימה חומרה טבועה, חובה לבחון את נסיבות העבירה וביצועה בכל מקרה לגופו. בלא להתיימר למצות את מלוא הנתונים הצריכים בדיקה בהקשר זה, אומר כי יש לבחון האם מדובר במקבל שוחד, במתווך לשוחד או בנותן שוחד. בנוסף, מן הראוי לבחון את תפקידו של עובד הציבור וכן את תפקידם או פועלם של הנותן או המתווך לשוחד; הגורם שיזם את ביצוע עבירת השוחד; אופי הפעולה שבגינה ניתן השוחד; היקף השוחד ומספר הפעמים בהן הוא ניתן; טיב טובת-ההנאה שניתנה במסגרת השוחד וערכה; משך התקופה בה ניתן השוחד; וכן השאלה האם ניתנה תמורה בעד השוחד והאם הייתה סטייה מן השורה.

בחינת נסיבות ביצוע העבירות במקרה שלפניי מלמדת כי הנאשם נתן לעובד ציבור (ראש ענף תעסוקה במנהל האזרחי באיו"ש) כסף במזומן בשלושה מקרים נפרדים. בכל שלושת המקרים, הנאשם מסר את הכסף המזומן לידי של עובד הציבור במשרדו, וזאת בעת שהנאשם הגיע למשרד האמור כדי לקבל אישורי עבודה עבור פועלים שהועסקו בחברה שבניהולו. מעשים אלה נושאים עימם חומרה. אין מדובר במקרה חד-פעמי של מתן כסף במזומן לעובד ציבור, אלא בדפוס פעולה שחזר על עצמו שלוש פעמים. בנסיבות העניין, יש להעביר מסר ברור ובלתי מתפשר לפיו אין לתת לעובד ציבור טובת הנאה בעד מילוי תפקידו, וזאת בין אם טובת ההנאה מיועדת עבורו ישירות, ובין אם טובת ההנאה מיועדת לאחרים באמצעותו.

לצד החומרה הגלומה במעשיו של הנאשם ובנסיבות ביצועם, ניתן להצביע גם על מספר שיקולים לקולא במסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירות: ראשית, יש לתת את הדעת לכך שבכל אחד משלושת המקרים, נתן הנאשם לעובד הציבור (קבילו) סכום כסף בשיעור נמוך של 200 ₪. בסך הכל, קיבל לידי קבילו 600 ₪. בהתאם להלכה הפסוקה, שיעור המתת וערכו אינם משליכים על מישור האחריות הפלילית, אולם הם יכולים להשפיע במישור העונש. ובלשונו של כב' הנשיא גרוניס: "היסוד העובדתי של עבירת השוחד משתכלל בקבלת כסף או טובת הנאה על ידי עובד ציבור בעד פעולה הקשורה בתפקידו, בלא תלות בשווי של המתת. סכום השוחד בו מדובר עשוי להשליך על העונש, אולם אין בו כדי להשפיע על עצם ההרשעה" (ע"פ 4115/08 גולדרינג נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (24.1.2011); ההדגשה אינה במקור-ד.כ.ל).

שנית, בעובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה הנאשם, צוין במפורש כי בכל שלושת המקרים בהם הנאשם מסר לידי של עובד הציבור (קבילו) סכום של 200 ₪ במשרדו, אמר הנאשם לקבילו כי הכסף מיועד "לצרכי שבת", כשהוא מתכוון שהכסף ישמש לצורך גמילות חסדים לנזקקים. קבילו לקח את הכסף ושם אותו בכיסו. ודוק, העובדה שהנאשם התכוון שקבילו יעשה שימוש בכסף שנתן בידי לצורך מטרה ציבורית חיובית (גמילות חסדים לנזקקים), אינה מאיינת את עצם האחריות הפלילית לעבירה של מתן שוחד, בשום לב לכך שהנאשם הודה כי הכסף ניתן לקבילו בהיותו עובד ציבור ובעד פעולה הקשורה בתפקידו. יוער כי לפי כוונתו המקורית של הנאשם, גמילות החסדים לנזקקים היתה אמורה להיעשות באמצעותו של עובד הציבור (קבילו). בכך גלומה טובת-ההנאה לקבילו שכן הלז יכול היה להפיק כבוד, השפעה או הנאה מעצם מתן התרומה לנזקקים על-ידו ולפי שיקול-דעתו (אם וככל שלא שלשל את הכסף לכיסו הפרטי). העובדה כי נזקקים היו אמורים גם הם להנות מהכסף שהנאשם שם בידי של קבילו, אינה מאיינת כשלעצמה את עבירת מתן השוחד (ראו: סעיף 293(5) סיפא לחוק העונשין; עוד ראו: דברי כב' השופטת חיות בע"פ 8024/04 אלגריסי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (23.2.2006)). יחד עם זאת, במישור הענישה, ניתן להתחשב בכך שמטרתו של הנאשם היתה כי המתת לעובד הציבור תשמש אותו כדי להיטיב עם נזקקים.

שלישית, מעובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה הנאשם עולה בבירור כי הנאשם קיבל מקבילו אישורי עבודה שלא היתה מניעה חוקית שיקבלם, וכי הנאשם לא פנה בבקשות נוספות או מיוחדות לקבילו. מכאן שאין טענה שהנאשם זכה לסטייה מן השורה בעד המתת. ודוק, במישור האחריות הפלילית, אין נפקא מינה אם השוחד ניתן בעד פעולה שעובד הציבור היה חייב לעשותה לפי הגדרת תפקידו, אף כאשר לא התקיימה סטייה מן השורה. התפיסה המונחת בבסיס הסדר זה היא כי מן הראוי למנוע מתן טובת-הנאה פסולה לעובד ציבור, אף אם טובת-ההנאה ניתנה כדי שעובד הציבור יבצע תפקיד שהוא ממילא נדרש לעשותו. תכלית ההסדר הנדון היא למנוע אפשרות שמא עובד הציבור ימצא במצב של ניגוד עניינים או במצב שעלול לגרום לעובד הציבור לפעול על-יסוד שיקולים זרים (ראו: דברי כב' השופט דנציגר בע"פ 5822/08 טרייטל נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (12.3.2009)). עם זאת, במישור הענישה, העדר קיומן של תמורה או סטייה מן השורה בגין השוחד שניתן, משליכה על עוצמת הנזק והשחיתות שהיו גלומים במעשים, ויכולה להוות נסיבה לקולא במסגרת קביעת העונש.

ניתן לסכם ולומר כי על אף החומרה הטמונה בעבירה של מתן השוחד מעצם טיבה, ובוודאי כאשר היא מתבצעת פעם אחר פעם באמצעות העברת סכום כסף במזומן לעובד ציבור במשרדו, הרי בקביעת מתחם הענישה ההולמת במקרה דנן, יש להתחשב גם בנתונים לקולא במסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירות (קרי- השיעור הנמוך יחסית של המתת; כוונת הנאשם כי הכסף ישמש את עובד הציבור לצורך גמילות חסדים לנזקקים; וכן העדר סטייה מן השורה בגין מתן השוחד).

16. אשר למדיניות הענישה הנוהגת - בית-המשפט העליון עמד עוד בשנות השבעים של המאה הקודמת על הצורך במדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה בגין עבירות שוחד לסוגיהן, בקובעו כי: "אין להירתע מנקיטת אמצעי ענישה קשים ומורגשים היטב כלפי כל מי שעולה על דרך השוחד - אם כנותן, אם כלוקח ואם כמבקש, ואם כמתווך" (ע"פ 341/73 מדינת ישראל נ' ויטה, פ"ד כז(2) 610, 613 (1973)). העמדה השלטת בפסיקתו של בית-המשפט העליון הנה כי: "הכלל, בכפוף לחריגים, לגבי המקבל, וכך גם לגבי הנותן, הוא שעליהם לרצות את המאסר בין כותלי הכלא. דווקא משום שהמעורבים בעבירות שוחד הם אנשים המכונים נורמטיביים, ובדרך כלל חסרי עבר פלילי, יש להחמיר עימם וזאת למען יראו וייראו. היינו, בעבירות אלה יש ליתן משקל נכבד לשיקול בדבר הרתעה כללית" (דברי השופט (כתוארו אז) גרוניס בע"פ 4115/08 גולדרינג הנ"ל, פסקה 37; עוד ראו לאחרונה: ע"פ 5806/13 מדינת ישראל נ' בן גיאת, פסקה 14 (17.6.2014)). לצד הצורך הברור בהוקעה ובהרתעה, יש לקחת בחשבון כי דבריו האמורים של בית-המשפט העליון לענין הטלת עונשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח, נאמרו במקרים בהם נסיבות ביצוע עבירות השוחד היו ברף חומרה גבוה יותר ביחס למקרה שלפניי.

17. בהתחשב בעקרון המנחה של ההלימה; בשים לב לפגיעה בערכים המוגנים; בהתחשב במהות המעשים ונסיבות ביצועם לחומרה ולקולא; ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת המתחשבת בצורך בהרתעה ממשית מפני מעשים מן הסוג בהם עסקינן; אני רואה לקבל את עמדת המאשימה לפיה **מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע מעונש מאסר בפועל הניתן לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד 12 חודשי מאסר בפועל** (ראו והשוו: ת"פ (תל-אביב-יפו) 650-06-13 מדינת ישראל נ' ברזלאי (30.4.2014); ת"פ (ירושלים) 23897-01-11 מדינת ישראל נ' ורשואר (6.1.2014)).

18. כאמור, הסדר הטיעון בין הצדדים כלל טווח ענישה מוסכם, לפיו המאשימה תעתור לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח, בעוד הסנגור יהיה חופשי בטיעונו. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים; ולאחר שבחנתי את טווח הענישה עליו הוסכם במסגרת הסדר הטיעון, אל מול עקרונותיו של תיקון 113 לחוק העונשין; באתי למסקנה כי הרף העליון של הטווח המוסכם מצוי בגדרו של מתחם הענישה ההולמת כפי שנקבע בפסקה 17 לעיל. בנסיבות העניין, אראה לכבדו כך שלא אחרוג ממנו. אשר לעתירת הסנגור להסתפק בעונש מאסר מותנה או לכל היותר בצו של"צ - מדובר בענישה החורגת לקולא מהרף התחתון של מתחם הענישה ההולמת. מטעמים שיפורטו להלן, לא מצאתי הצדקה לחריגה כאמור.

גזירת העונש המתאים

19. בהתאם לסעיף 40א לחוק העונשין, לצורך גזירת העונש המתאים יש לשקול את הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות:

לחובת הנאשם, שקלתי את חומרת העבירות ואת הצורך להעביר מסר עונשי ברור בגינן, על-מנת לתרום לעקירת עבירות השוחד מן השורש. לפיכך, מתבקשת ענישה מוחשית ומרתיעה, חרף ההתחשבות בנסיבות האישיות. בנוסף, עמד לנגד עיניי עברו הפלילי של הנאשם הכולל מספר הרשעות קודמות, בין היתר בעבירות תכנון ובנייה, וכן הרשעה קודמת בעבירות של איומים וקשירת קשר לביצוע עוון. לצד זאת, אציין כי הרשעותיו הקודמות של הנאשם הן ישנות, וכי אין בעברו של הנאשם כל הרשעה בעבירות שוחד או מרמה.

20. לצד השיקולים לחומרה, ניתן להצביע בעניינו של הנאשם גם על נסיבות לקולא:

ראשית, הנאשם הודה בעבירות שיוחסו לו במסגרת כתב-האישום המתוקן ללא ניהול משפט ושמיעת עדים, ונטל אחריות למעשיו. מדבריו של הנאשם לפני התרשמתי כי חרטתו כנה.

שנית, הנאשם הנו איש משפחה, מנהל ובעלים של חברה המעסיקה עשרות עובדים, הפועל רבות במתן תרומות לקהילה ובגמילות חסדים לנזקקים, וזאת כפי שעלה מהעדויות שנשמעו לפניי ומאסופת המסמכים שהוגשה לעיוני.

שלישית, הנאשם הנו כבן 60, קטוע רגל ומוגדר כבעל 90% נכות צמיתה. בנוסף, בשנים האחרונות סבל הנאשם ממחלת הסרטן והוא מטופל כיום באופן יומימי בתרופות בעלות תופעות-לוואי שפורטו בטיעונים לפניי.

רביעית, אין להתעלם מחלופי הזמן המשמעותי מעת ביצוע העבירות ועד היום (למעלה מחמש שנים). בהקשר זה, יצוין כי מכלול הפרשה בעניינו של קבילו נחקרה בשנת 2009. בשנת 2010 הוגש כתב-האישום המקורי כנגד הנאשם וכנגד נאשמים נוספים. בדצמבר 2011 הורה כב' השופט לי-רן על הפרדת המשפט, ועל הגשת כתבי-אישום נפרדים בנוגע לכל אחד מהנאשמים. אף-על-פי-כן, המאשימה הגישה את כתב-האישום כנגד הנאשם שלפניי רק כשנה

ומחצה לאחר מכן, בסוף אפריל 2013, וזאת מטעמים הנעוצים במאשימה (ראו: פסקה 1 בדבריי לעיל). מכאן שחלופי הזמן מעת ביצוע העבירות ועד היום רובץ לפחות באופן חלקי לפתחה של המדינה, וראוי ליתן גם לכך משקל במסגרת גזירת העונש.

21. בנסיבות העניין, אני סבורה כי לא התקיימו אמות-המידה הקבועות בסעיף 40ד(א) לחוק העונשין. זאת ועוד; אני סבורה כי השיקולים לחומרה (ובהם הצורך בהעברת מסר מרתיע לרבים), מצדיקים את העדפת האינטרסים הציבוריים על-פני השיקולים האישיים, באופן שאין מקום לחריגה לקולא מהרף התחתון של מתחם הענישה ההולמת. יחד עם זאת, מכלול הנסיבות המקלות - לרבות ההודאה, חלופי הזמן הניכר מעת ביצוע העבירות (שהתנהלות המאשימה תרמה לו), וכן נסיבותיו האישיות ומצבו הבריאותי של הנאשם - כל אלה ראוי שישפיעו על אופן ריצוי העונש שייגזר ועל היקפו בגדרי המתחם.

22. למען שלמות התמונה, אראה להתייחס לעונשים שנגזרו בעניינם של מעורבים אחרים בפרשה בכללותה, אשר באי-כוח הצדדים התייחסו אליהם בטיעוניהם בעל-פה ובכתב:

בכל הנוגע ללוקח השוחד קבילו - כנגד קבילו הוגש כתב-אישום לבית-המשפט המחוזי בירושלים (ת"פ (י-ם) 33398-05-10). בסופו של יום, הורשע קבילו לפי הודאתו במספר עבירות של לקיחת שוחד והפרת אמונים. ערעור המדינה על קולת העונש שנגזר על קבילו התקבל, ובית-המשפט העליון העמיד את העונש על 15 חודשי מאסר בפועל (ראו: פסק-הדין המקורי של בית-המשפט העליון מיום 23.11.2011 ופסק-הדין המתקן מיום 14.12.2011 בע"פ 6202/11). אינני סבורה כי יש לגזור גזירה שווה מעונשו של קבילו לעניינו של הנאשם, נוכח מהות העבירות של לקיחת שוחד והפרת אמונים בהן הורשע קבילו; נוכח מעמדו של קבילו כעובד ציבור וניצול מעמד זה לרעה; ונוכח ריבוי האישומים בעניינו של קבילו שנטל שוחד מגורמים שונים ובמקרים רבים, וזאת בשל בצע-כסף.

בכל הנוגע לראיד ג'ובראן (להלן: ג'ובראן) - עניינו של ג'ובראן נדון לפני כב' השופט לי-רן במסגרת הדיון בכתב-האישום המקורי (ת"פ (י-ם) 39606-06-10). ג'ובראן הנו תושב שטחים שנזקק לאישור עבודה בישראל. הוא הודה בכך שטיפל בהזדמנויות שונות ללא תשלום ברכבו של קבילו במוסך בו עבד; שלח עובד מן המוסך לערוך תיקון ברכבו של קבילו ללא תשלום; שילם מכספו עבור רישוי שנתי לרכבו של קבילו, וקנה עבורו מגבים. בגין כל אלה, הורשע ג'ובראן על-יסוד הודאה שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעשר עבירות של מתן שוחד לקבילו. כב' השופט לי-רן גזר על ג'ובראן חודשיים מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח. יוער כי ג'ובראן לא התייצב עד היום לריצוי עונש המאסר בפועל שנגזר עליו. ודוק, אינני סבורה כי עניינו של ג'ובראן משליך על עונשו של הנאשם לפני, בשים לב למספר עבירות מתן השוחד בהן הורשע ג'ובראן ונסיבות ביצוען; וכן בשים לב לכך שג'ובראן תושב שטחים באופן המשליך על דרך ריצוי עונש מאסר בפועל בעניינו.

בכל הנוגע למוהנד ג'ובראן (להלן: מוהנד) - עניינו של מוהנד נדון אף הוא לפני כב' השופט לי-רן במסגרת הדיון בכתב-האישום המקורי (ת"פ (י-ם) 39606-06-10). גם מוהנד הנו תושב שטחים שנזקק לאישורי עבודה בישראל. הוא הודה בכך שאיפשר לקבילו להחנות את רכבו במוסך בו עבד שעה שקבילו ערך קניות במקום סמוך. בנוסף, הודה מוהנד בכך שהחליף ברכבו של קבילו מסנן שמן ושמן שקבילו הביא עימו ברכבו, וכי הורה לעובדי המוסך לשטוף את

רכבו של קבילו ללא תשלום. כב' השופט לי-רן ראה להימנע מהרשעתו של מוהנד בדין, והשית עליו התחייבות כספית בלבד. לטענת המאשימה, היא לא ערערה על גמר-הדין בעניינו של מוהנד, בשל שביתת הפרקליטים באותו מועד. מכל מקום, עניינו של הנאשם שלפניי שונה מעניינו של מוהנד הן מבחינת פערי הכוחות ומידת התלות של כל אחד מהם בקבילו; הן מבחינת הסיבות שהובילו למתן השוחד; הן מבחינת טיב טובת ההנאה והיקפה; והן מבחינה זו שמוהנד היה חסר עבר פלילי (בשונה מהנאשם שלפניי).

בכל הנוגע לאהרון ברזסקי (להלן: ברזסקי) - מספר ימים לאחר שמיעת הטיעונים לעונש בהליך שבכותרת, נשמעו לפניי הוכחות בעניינו של ברזסקי שאף הוא הועמד לדין בגין מתן שוחד לקבילו (ת"פ (י-ם) 26520-06-13). בתום שמיעת מלוא עדי התביעה ועדי ההגנה, הגיעו באי-כוח הצדדים באותו הליך להסדר-טיעון סגור לעונש, במסגרתו הודה ברזסקי בעובדות כתב-אישום מתוקן, והורשע לפי הודאתו בעבירה אחת של מתן שוחד. בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה ברזסקי, במאי 2009 הגיע ברזסקי למשרדו של קבילו על-מנת לקבל אישורי עבודה לפועלים. באותן נסיבות, ביקש קבילו מברזסקי כי יקנה עבורו בארה"ב שני זוגות מכנסיים ושתי חולצות של מותג יוקרה. ברזסקי ביקש מאחיו שנסע לחו"ל לרכוש את הבגדים שעלותם הסתכמה בכמה מאות ₪. בסוף חודש יוני 2009, מסר ברזסקי את הבגדים לקבילו, והאחרון נטל אותם לרשותו מבלי לשלם עבורם. במסגרת הסדר-הטיעון הסגור לעונש, הסכימו הצדדים כי יוטלו על ברזסקי 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות ומאסר מותנה, ללא רכיב של קנס כספי. מטעמים שפורטו בגזר-הדין בעניינו של ברזסקי מיום 18.12.2014, ראיתי לכבד את הסדר-הטיעון בין הצדדים באותה פרשה.

באת-כוח המאשימה הבהירה בטיעוניה המשלימים בכתב כי לשיטתה, נסיבות עניינו של הנאשם שלפניי חמורות יותר ביחס לנסיבות עניינו של ברזסקי, בשים לב לכך שברזסקי היה חסר עבר פלילי (להבדיל מהנאשם שלפניי); השוחד בעניינו של ברזסקי היה חד-פעמי ולא כלל כסף במזומן (בניגוד לנסיבות המקרה דנן); והיוזמה למתן השוחד בעניינו של ברזסקי הייתה של קבילו. בהתחשב בכל אלה, הודיעה המאשימה כי על-אף שהסכימה להטלת ששה חודשי עבודות שירות בעניינו של ברזסקי, הרי היא מוסיפה לעמוד על עתירתה לששה חודשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריאח בעניינו של הנאשם שלפניי.

מנגד, הסנגור טען כי אין ללמוד מעונשם של נאשמים אחרים בפרשה בכללותה על העונש שראוי שייגזר על מרשו, בשים לב לכך שמשפטם של הנאשמים הופרד. עוד הדגיש הסנגור כי הסדר-הטיעון הסגור לעונש בעניינו של ברזסקי, נערך בין הצדדים לאותו הליך כל אחד מטעמיו, וכי אין בכך כדי להשליך על מרשו.

בהתייחס לטיעוני הצדדים, אומר כי אני מסכימה עם טענתו העקרונית של הסנגור לפיה לא בהכרח ראוי ללמוד לעניינו, מהסדר-טיעון סגור לעונש שנעשה בין צדדים להליך אחר, כאשר כל צד באותו הליך פעל מטעמיו-שלו. לפיכך, מידת העונש עליה הסכימו הצדדים בהסדר-טיעון סגור בעניינו של ברזסקי (6 חודשי עבודות שירות), אינה מהווה אמת-מידה מחייבת בהליך שלפניי. יחד עם זאת, אני סבורה כי סוג העונש שהוטל על ברזסקי (עבודות שירות), הולם גם את עניינו של הנאשם שלפניי. אשר לטיעוני המדינה - אציין כי אכן ישנן נסיבות מקלות בעניינו של ברזסקי שאינן מתקיימות בעניינו של הנאשם שלפניי, כנטען על-ידי באת-כוח המאשימה. יחד עם זאת, יש לזכור כי להבדיל מברזסקי, הנאשם שלפניי הודה והורשע ללא ניהול הוכחות כלל, דבר שחסך משאבים ציבוריים. כמו כן, אין מחלוקת כי הנאשם

שלפני התכוון שהכסף ישמש לצורך גמילות חסדים לנזקקים, ועל כך עמדתי בדבריי לעיל. בנוסף, נסיבותיו האישיות של הנאשם שלפניי אינן זהות לאלה של ברזסקי, בעיקר בכל הנוגע למצבו הבריאותי הבלתי שפיר של הנאשם עקב נכותו הצמיחה בהיותו קטוע רגל, ועקב מחלת הסרטן ממנה הוא סובל. אוסיף כי על ברזסקי לא הוטל רכיב של קנס כספי כלל, בניגוד לעונש שייגזר על הנאשם שלפניי.

23. למען שלמות הדיון, יוער כי לאחר הגשת טיעוניהם המשלימים בכתב של הצדדים לפניי, נגזר דינו של נאשם נוסף אחר - חליל נימר (להלן: נימר) (ת"פ (י-ם) 26626-06-13). בעניינו של נימר הושג הסדר-טיעון סגור לעונש, במסגרתו הודה נימר בעובדות כתב-אישום מתוקן, והורשע לפי הודאתו בעבירה אחת של מתן שוחד. בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה נימר, הוא נהג להגיע למשרדו של קבילו לצורך קבלת אישורים עבור פועלים שהעסיק כקבלן בניין. בערב חג הפסח בשנת 2009, הכין נימר מעטפה ובה 500 ₪ במזומן ורשם עליה "חג שמח". לאחר שקבילו הנפיק את האישורים ומסר לו אותם, נתן הנאשם לקבילו את המעטפה עם הכסף, וקבילו שלשל את הכסף לכיסו. בגזר-דינו של נימר מיום 25.12.2014 ראיתי לכבד את הסדר-הטיעון הסגור לעונש שהושג בין הצדדים, מטעמים שפורטו שם. בהתאם לאותו הסדר-טיעון, נגזרו על נימר 4 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, קנס בסך 5,000 ₪ ומאסר מותנה.

בהתייחס לאותה פרשה, אציין בקצרה כי נימר הורשע בעבירה אחת של מתן שוחד, להבדיל מהנאשם שהורשע בשלוש עבירות של מתן שוחד. זאת ועוד; נימר היה חסר עבר פלילי, בניגוד לנאשם שלפניי. יחד עם זאת, בדומה לעניינו של הנאשם שלפניי, גם בעניינו של נימר היה מדובר במתן כסף במזומן, כאשר השיעור הכולל של הכסף שניתן לקבילו בשני המקרים היה דומה. זאת ועוד; כאמור לעיל, אין מחלוקת כי הנאשם שלפניי התכוון שהכסף ישמש לצורך גמילות חסדים לנזקקים והדבר מהווה נסיבה מקלה (שלא התקיימה בעניינו של נימר). אף מצבו הבריאותי של הנאשם שונה משל נימר.

24. באיזון הכולל בין השיקולים לקולא ולחומרה כמפורט בפסקאות 19-21 לעיל; בהתחשב בהסדר הטווח המוסכם בין הצדדים; וכן בשים לב לעונשים שנגזרו על מעורבים אחרים בפרשה בכללותה (ככל שיש בהם כדי להשליך על עניינו של הנאשם שלפניי); אני סבורה כי יש להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות לתקופה ממשית. נוכח הנסיבות לקולא, ובמיוחד נוכח מצבו הבריאותי הלא פשוט של הנאשם, אראה להקל מעט מבחינת משך עבודות השירות, כך שלא תושט על הנאשם התקופה המקסימאלית האפשרית בחוק. כמו כן, אפחית את מספר שעות העבודה ליום, בשים לב לתופעות הלוואי הבריאותיות עימן מתמודד הנאשם באופן יומיומי, עקב הטיפול התרופתי במחלת הסרטן. לצד כל אלה, יכלול עונשו של הנאשם רכיב של קנס כספי בשיעור משמעותי, וכן מאסר מותנה שצופה פני עתיד.

סוף דבר

25. נוכח מכלול הטעמים האמורים, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

א. ארבעה (4) חודשי מאסר בפועל, אותם יוכל הנאשם לרצות בעבודות שירות כפי שקבע הממונה על עבודות השירות בחוות-דעתו.

על הנאשם להתייצב לריצוי עונשו ביום 1.11.2015 עד השעה 10:00 במפקדת מחוז מרכז, יחידת עבודות שירות, רמלה.

תשומת לב הממונה על עבודות שירות כי לבקשת ההגנה ובהעדר התנגדות המאשימה, מועד תחילת ריצוי עבודות השירות נדחה ליום 1.11.2015.

הממונה על עבודות השירות ישבץ את הנאשם ביום עבודה של 6 שעות בשל מצבו הבריאותי, וזאת בהתאם לסעיף 51(ב) לחוק העונשין.

מובהר כי על הנאשם לעדכן את משרד הממונה בכל שינוי, אם יחול, בכתובת מגוריו. כמו כן, מוזהר הנאשם כי עליו לעמוד בתנאי הפיקוח ובביקורות הפתע, וכי כל הפרה בתנאי עבודות השירות עלולה להביא להפסקה מנהלית ולריצוי העונש במאסר בין כותלי בית הכלא.

ב. מאסר על תנאי של 5 חודשים למשך שלוש שנים מהיום. התנאי הוא שהנאשם לא יבצע עבירה שבה הורשע.

ג. קנס כספי בסך 6,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 6 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 12.4.2015 ובכל 12 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, יעמוד יתרת הקנס לפרעון מיידי.

המזכירות תמציא העתק פרוטוקול זה ליחידת הממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"ח אדר תשע"ה, 09 מרץ 2015, במעמד הצדדים.